

Pozytywna profilaktyka w szkole naszych marzeń

Krzysztof Ostaszewski

Instytut Psychiatrii i Neurologii w
W-wie

Szkoła jako wyzwanie

Rosnące oczekiwania

dotyczące wysokiego poziomu:

- Nauczania
- Wychowania
- Profilaktyki
- Edukacji zdrowotnej
- Usług pedagogicznych i psychologicznych

Wyzwanie

Jak „pomieścić” pod jednym dachem tyle ambitnych zadań?

- Brak miejsca (czasu) dla programów profilaktycznych
- Wątpliwa wartość substytutów profilaktyki (np. monitoring wizyjny, teatry profilaktyczne, festyny, konkursy itp.)

Szkoła w nowej formule

Odważna wizja / idea misji szkoły

Trzy równoważne zadania:

- Edukacja psychospołeczna
- Nauczanie przedmiotowe
- Profilaktyka / edukacja zdrowotna

Przesłanki

Kluczowe w tym pomyśle jest rozwijanie **umiejętności psychospołecznych**, które odpowiadają za sukcesy w szkole, w pracy, w życiu rodzinnym i w relacjach z ludźmi

Decydujące umiejętności

- Dobra samoświadomość
- Kierowanie / panowanie nad własnymi emocjami
- Rozumienie, interpretacja zachowań innych ludzi
- Planowanie, stawianie celów, pokonywanie trudności, szukanie pomocy
- Podejmowanie decyzji z uwzględnieniem ich konsekwencji

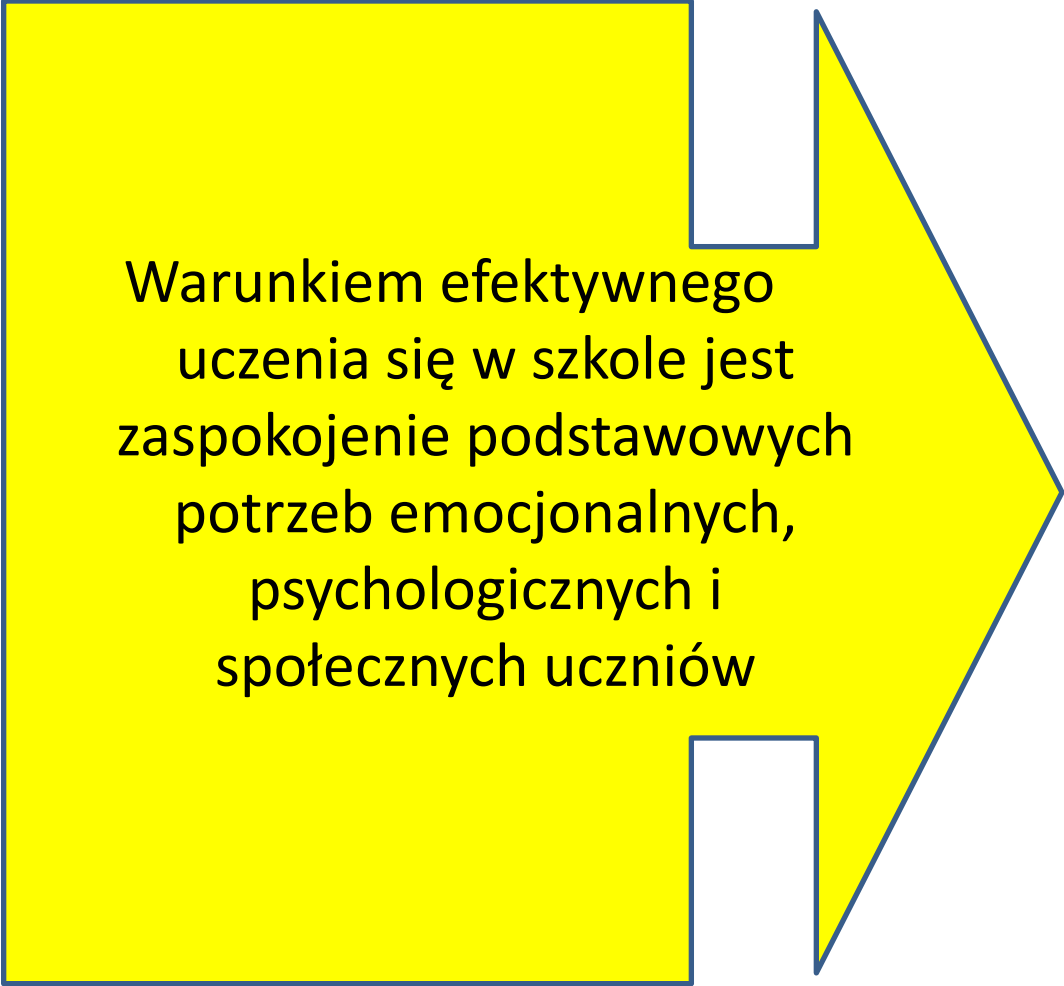
Inteligencja emocjonalna

Metazdolność, która odpowiada za sukcesy w życiu (Goleman, 1997)

Edukacja psychospołeczna

- Celowe kształtowanie tych umiejętności w szkole przyjęło nazwę ***social and emotional learning (SEL)*** (Greenberg i wsp. 2003, Jones, Bouffard, 2012)
- Po polsku: **edukacja psychospołeczna**
- Jest bliskie temu, co WHO określa jako **rozwijanie umiejętności życiowych**

Edukacja psychospołeczna: założenia

Warunkiem efektywnego uczenia się w szkole jest zaspokojenie podstawowych potrzeb emocjonalnych, psychologicznych i społecznych uczniów

Dlatego fundamentem i priorytetem edukacji szkolnej winno być rozwijanie umiejętności psychospołecznych

Strategie sprzyjające nowej idei

- Zmiany systemowe zapewniające ciągłość EP przez cały szkoły np. przedmiot edukacja psychospołeczna
- Dbanie o klimat społeczny szkoły i jakość relacji nauczyciel - uczeń
- Rozwijanie umiejętności psychospołecznych u nauczycieli
- Interaktywna metodyka nauczania

(Greenberg i wsp. 2003, Jones, Bouffard, 2012, Weissberg, Cascarino, 2013)

Argumenty „za”

Krytyczny ogląd działań zmierzających do wykorzystania szkoły jako terenu profilaktyki / edukacji zdrowotnej

Działania te często są:

- Słabo powiązane z kulturą szkoły, jej możliwościami kadrowymi i organizacyjnymi
- Realizowane przez ludzi spoza szkoły (oficerowie policji, teatry, itd.)

Argumenty „za”

Doświadczenia i badania edukacji psychospołecznej

- Sprzyja dobrym wynikom w nauce
- Ogranicza występowanie zaburzeń emocjonalnych/psychicznych
- Ogranicza zachowania ryzykowne/ problemowe (Elias, 2006, Weissberg, Cascarino, 2013)

Edukacja

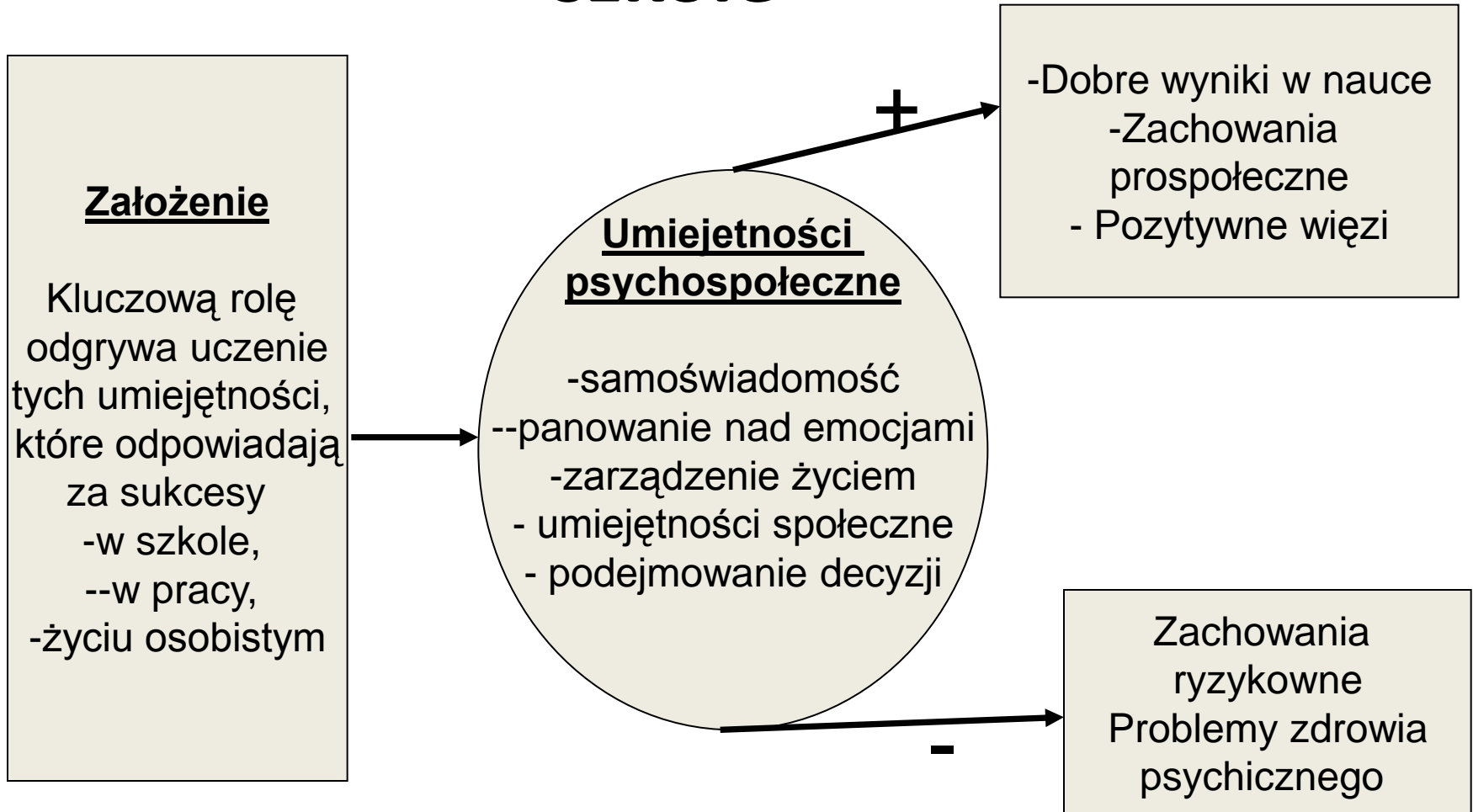
psychospołeczna

wpleciona w program szkoły sprzyja

pozytywnemu rozwojowi dzieci i

młodzieży (Roth i wsp. 1998, Damon, 2004, Bernat, Resnick, 2006, Ostaszewski 2014)

Koncepcja pozytywnej profilaktyki w szkole

Adaptacja własna na podstawie koncepcji social and emotional learning SEL (Greenberg i wsp. 2003)

Źródła

- Bernat D., Resnick M. (2006). Healthy youth development: Science and strategies, *Journal of Public Health Management Practice*, November (Suppl), S10-S16.
- Damon W. (2004). What is positive youth development? *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 591(1), 13-24.
- Elias M. (2006). The connection between academic and social-emotional learning, in M. Elias, H. Arnold (eds.). *The Educator's Guide to Emotional Intelligence and Academic Achievement*, Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 4-14.
- Greenberg M., Weissberg R., O'Brien M., Zins J., Fredericks L., Resnik H., Elias M. (2003). Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning, *American Psychologist*, 58(6/7), 466-474.
- Jones S., Bouffard S. (2012). Social and emotional learning in schools: from programs to strategies, *Social Policy Report*, 26(4), 1-22.
- Ostaszewski K. (2014). *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*. Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie.
- Roth J., Brooks-Gunn J., Murray L., Foster W. (1998). Promoting healthy adolescents: Synthesis of youth development program evaluations, *Journal of Research on Adolescence*, 8, 423-460.
- Weissberg R., Cascarino J. (2013). Academic learning + social-emotional learning = national priority. *Phi Delta Kappan*, 95 (2); 8-13.